

Evaluační plán GLM

Verze 1.0

Tento dokument představuje evaluační plán projektu „Aplikace Good-Lives-Modelu v českém vězeňství“. Stručně doplněny jsou některé dílčí evaluační výstupy ke konci čtvrtého měsíce běhu projektu.

Obsah

OBSAH	2
SEZNAM TABULEK	2
SEZNAM OBRÁZKŮ	2
STRUČNĚ TO NEJDŮLEŽITĚJŠÍ	3
CO OBSAHUJE TENTO DOKUMENT	4
REKAPITULACE PROBLÉMU, CÍLŮ A TEORIE ZMĚNY PROJEKTU	4
ROZSAH INTERVENCE A ZPŮSOB ZÍSKÁVÁNÍ ÚČASTNÍKŮ	4
DĚLENÍ VĚZNIC NA INTERVENČNÍ A KONTROLNÍ ČÁST	6
CÍLE EVALUACE	6
HLAVNÍ EVALUAČNÍ OTÁZKY	6
ZPŮSOB ŘEŠENÍ EVALUAČNÍCH OTÁZEK	6
EO1	6
EO2	7
EO3	8
EO4	8
EO5	9
EVALUAČNÍ TOKY DAT V RÁMCI PROJEKTU	11
EVALUAČNÍ VÝSTUPY	12
AKTUÁLNÍ STAV ŘEŠENÍ EVALUACE	13
EO 1 – VZDĚLÁVÁNÍ GLM	13
EO 2 – RIZIKO NÁSILNÉHO CHOVÁNÍ	13
EO 5 – ADVOKACE	13
EX-ANTE DOPORUČENÍ	13
POUŽITÁ LITERATURA	14
PŘÍLOHA 1 – ROZDĚLENÍ VĚZNIC NA INTERVENČNÍ A KONTROLNÍ ČÁST	15
JIŘICE	15
KUŘIM	15
KYNŠPERK	15
PARDUBICE	16
STRÁŽ POD RALSKEM	16
VINAŘICE	16
PŘÍLOHA 2 – ŠETŘENÍ ÚVODNÍHO ŠKOLENÍ	17
CÍLE:	17
POLOSTRUKTUROVANÉ ROZHOVORY	17
DOTAZNÍK	17

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Charakteristiky intervence pro jednotlivé skupiny	5
Tabulka 2 - Přehled evaluačních výstupů	12

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Schéma sběru dat pro EO2 až EO4	9
Obrázek 2 - Outcome Mapping - kroky	10
Obrázek 3 - Toky dat v rámci projektu	11

Stručně to nejdůležitější

V rámci projektu budeme realizovat jako primární intervenci u cílové skupiny (CS) terapii Good Life Model (GLM) a jako doprovodnou intervenci nabídku doprovázení CS v období před výstupem z výkonu trestu odnětí svobody (VTOS) a na svobodě. Vzhledem k tomu, že chceme zkoumat jak samostatné efekty obou intervencí, tak i efekt jejich kombinace, budou vytvořeny, částečně pomocí randomizace, celkem čtyři různé skupiny s různou kombinací podpory.

Projekt bude realizován v šesti věznicích, přičemž v každé věznici budou dvě skupiny s různou kombinací podpory: v Jiřicích, Kynšperku a Stráži pod Ralskem půjde (i) o kombinaci GLM a doprovázení a (ii) o samotné doprovázení, v Kuřimi, Pardubicích a Vinařicích půjde (iii) o samotné GLM a (iv) čistě kontrolní skupinu.

Hlavním cílem evaluace je zjistit, jaké jsou kauzální efekty intervence na riziko násilného chování, kriminální recidivu a zaměstnanosti u naší CS. Kromě tohoto cíle se evaluace bude ve vedlejší rovině věnovat i možnostem zlepšení vytvářeného vzdělávání GLM a bude hodnotit úspěšnost advokačních aktivit.

Evaluace předpokládá pět evaluačních otázek, z nich tři mají charakter kvaziexperimentální kontrafaktuální výsledkové evaluace. Použité metody zahrnují Propensity score matching (PSM) v kombinaci s Difference-in-difference (DD), Instrumentální proměnnou a také Outcome mapping.

V rámci dosavadní evaluační práce jsme navrhli jedno doporučení, které navrhuje zajistit průběžnou podporu terapeutu GLM, především na začátku praktického výkonu nové metody, s cílem minimalizovat riziko nízké věrnosti (*fidelity*) realizovaného terapeutického modelu.

Co obsahuje tento dokument

Tento dokument představuje evaluační plán „Aplikace Good-Lives-Modelu v českém vězeňství“ v detailu rozpracovaném po třech měsících realizace projektu.

Dokument začíná rekapitulací problému, cílů a teorie změny projektu, dále popisuje rozsah intervence a způsob náboru účastníků, včetně způsobu dělení věznic na intervenční a kontrolní část. Následuje vymezení cílů evaluace a stanovení evaluačních otázek a vysvětlení evaluačního designu pro jednotlivé otázky, včetně popisu sběru dat a plánovaných toků dat. Dále uvádíme přehled plánovaných evaluačních výstupů.

Specifickou částí, který má mimo rámec evaluačního plánu spíše již charakter dílčí průběžné evaluační zprávy uvádíme aktuální stav řešení některých evaluačních otázek a doporučení týkající se další podpory terapeutů GLM.

Rekapitulace problému, cílů a teorie změny projektu

Problém – Opakování závažného násilného jednání (trestných činů násilné povahy) u osob propuštěných z výkonu trestu odnětí svobody, který jim byl uložen za spáchání násilného trestného činu.

Konečným cílem realizace celého záměru bude uplatnění nové metodiky programu zacházení (nový standardizovaný dlouhodobý terapeutický program na bázi Good Lives Model - GLM) s vězněnými pachateli násilné trestné činnosti v rámci celého českého vězeňství (výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody). V rámci projektu vidíme tři dílčí postupné cíle: (i) zavedení vzdělávacího programu pro terapeuty GLM, (ii) snížení míry rizika opakovaného spáchání násilí u CS odsouzených a (iii) snížení míry kriminální recidivy a zvýšení míry zaměstnanosti u této CS.

Změnou by mělo být (v optimálním případě) nastoupení – nastartování procesu desistence u jednotlivých pachatelů násilných trestných činů zahrnutých do realizace projektu, a to ještě v průběhu věznění. Současně by bylo zabráněno prizonizaci těchto pachatelů a nastartovány procesy sebeuvědomění si svých pozitiv i negativ, což je nezbytné pro smysluplnou práci jedinců na případné změně. Po realizaci projektu předpokládáme u CS, že dojde k snížení násilných trestných činů páchaných recidivisty. Nastartuje se jejich odklon od trestné činnosti, aby nenaběhl zavedený způsob života. Budou motivováni ke změně, zařadí se do jiných nekriminálních skupin společnosti, zaměstnaneckého kolektivu a dalšího okruhu prosociálních komunit.

Rozsah intervence a způsob získávání účastníků

Projekt bude realizován v šesti čistě mužských věznicích – Jiřice, Kuřim, Kynšperk, Pardubice Stráž pod Ralskem a Vinařice.

V rámci projektu budeme realizovat jako primární intervenci u CS terapii GLM a jako doprovodnou intervenci nabídku doprovázení CS v období před výstupem z VTOS a na svobodě. Vzhledem k tomu, že chceme zkoumat jak samostatné efekty obou intervencí, tak i efekt jejich kombinace, budou vytvořeny celkem čtyři různé skupiny s různou kombinací podpory. Jako prioritní přitom vnímáme ověření efektů intervence GLM, případné kompromisy z hlediska realizace intervence i síly evaluačního designu jsou a budou voleny tak, aby zachovaly co nejlepší možnost ověření efektů intervence GLM a to případně i na úkor prokazatelnosti efektů intervence doprovázení.

Charakteristiky intervence pro jednotlivé čtyři skupiny jsou v následující tabulce.

Tabulka 1 - Charakteristiky intervence pro jednotlivé skupiny

	Zařazení do intervence doprovázení je provedeno účelovým výběrem poloviny věznic, ve kterých bude aktivita doprovázení realizována.	
Zařazení do intervence GLM je provedeno v některých případech účelovým výběrem a v některých případech randomizací částí věznic.	Skupina 1 GLM – ANO Doprovázení – ANO	Skupina 2 GLM – ANO Doprovázení – NE
	Skupina 3 GLM – NE Doprovázení – ANO	Skupina 4 GLM – NE Doprovázení – NE

Velikost každé skupiny předpokládáme kolem 100 osob, s tím, že dojde k poměrně významné úmrtnosti vzorku (očekáváme odpadnutí cca 1/3 účastníků intervence GLM před jejím dokončením a ještě výraznější odpadnutí účastníků intervence doprovázení po propuštění¹). Důvodem může být rozhodnutí člena CS nepokračovat v účasti v projektu, přeřazení do jiné věznice či změna délky trestu nekompatibilní s parametry projektu (podmínečné propuštění nebo dodatečný trest).

Intervence GLM bude probíhat ve všech věznicích zařazených do projektu. Předpokládáme během projektu minimálně tři běhy (kohorty) GLM o 12 účastnících v každé z šesti projektových věznic, tedy celkem cca 216 účastníků GLM ve třech kohortách s cca půlročním odstupem po 72 osobách a stejně početné kohorty neúčastníků GLM. Přiřazení účastníků do intervence GLM bude probíhat následovně:

1. Potenciální účastníci v každé věznici budou rozděleni podle existující organizační struktury (po oddílech, patrech atd.) do dvou podobných skupin.
2. Všem odsouzeným s vhodným profilem (násilný trestný čin, výstup z VTOS odpovídající parametrům projektu) bude nabídnuta účast v projektu. Bude jim vysvětleno, že zatím není jasné, zda budou intervenční nebo kontrolní skupina z hlediska GLM a co účast v té které skupině obnáší a vyžádán jejich informovaný souhlas.
3. Se všemi, kdo se rozhodnou vstoupit do projektu, bude proveden pre-test.
4. Po ukončení pre-testu bude rozhodnuto, která polovina věznice (které oddíly, která patra) bude intervenční a která kontrolní skupina z hlediska intervence GLM. Toto rozhodnutí bude pravděpodobně u tří věznic řešeno losem, u tří toto bylo rozhodnuto na základě organizačních limitů dané věznice.
5. U další kohorty se postup opakuje.

Intervence Doprovázení bude realizována ve třech vybraných věznicích a bude nabídnuta všem členům CS bez ohledu na jejich účast v GLM. Tímto způsobem bude zajištěno, že v každé z projektových věznic budou vždy zastoupeny pouze dvě skupiny (1 a 3 tam, kde bude Doprovázení, nebo 2 a 4 tam, kde Doprovázení nebude), což považujeme z organizačních důvodů za žádoucí.

Minimálně skupině 4 (kteří nemají ani GLM ani doprovázení) bude nabídnuta za jejich ochotu k účasti v kontrolní skupině lehká nesouvisející volnočasová aktivita (filmový klub, besedy s hosty atp.), nicméně účast na této doprovodné intervenci nebudeme omezovat ani členům jiných skupin.

¹ U obdobné intervence doprovázení při propuštění přerušilo kontakt s projektem zhruba 70 % účastníků (Kváča 2018b).

Dělení věznic na intervenční a kontrolní část

Pro účely evaluace projektu je obecně žádoucí, aby výběr členů intervenční a kontrolní skupiny (IS a KS) byl takový, aby byla co nejvíce zajištěna podobnost obou skupin. Teoreticky nejvhodnějším způsobem by bylo náhodné přiřazení na úrovni jednotlivců, avšak toto není z hlediska organizace dost dobře možné. Působilo by to logistické problémy a také by nevyhnutelně docházelo k intenzívním kontaktům mezi členy obou skupin, které by mohly vyvolat vzájemné ovlivnění (*spill-over effect*).

Z tohoto důvodu jsme alternativně usilovali o administrativní rozdělení věznic na dvě poloviny, které si budou co nejvíce podobné z hlediska profilů zastoupených odsouzených. O návrh jsme požádali členy realizačního týmu z jednotlivých věznic, kteří se úkolu velmi dobře zhostili. V některých případech navrhli, kterou polovinu by z organizačních důvodů preferovali jako intervenční. Návrhy byly v zásadě přijatelné.

Skutečnou vhodnost rozdělení ukáže až praxe, jednak to, zda se nám bude dařit naplnit potřebné počty účastníků jak v IS, tak v KS a také, zda nám na základě pre-testů (dat SARPO a HCR-20, PCL-R a MMPI-2) budou obě skupiny vycházet obdobně. Pro některé evaluační otázky postačuje, pokud budou obou skupinách zastoupeny osoby s obdobným profilem (zde pak můžeme přistoupit k párování na základě propensity skóru), pro některé evaluační otázky je potřeba mít obě skupiny pokud možno ekvivalentní.

Konkrétní výchozí rozdělení je uvedeno v Příloze 1.

Cíle evaluace

Hlavním cílem evaluace je zjistit, jaké jsou kauzální efekty intervence na riziko násilného chování, kriminální recidivu a zaměstnanosti u naší CS. Kromě tohoto cíle se evaluace bude ve vedlejší rovině věnovat i možnostem zlepšení vytvářeného vzdělávání GLM a bude hodnotit úspěšnost advokačních aktivit.

Hlavní evaluační otázky

V rámci evaluace jsme se rozhodli formulovat následujících pět evaluačních otázek, přičemž z hlediska hlavního cíle evaluace jsou klíčové otázky EO2 až EO4:

- EO1 – Jaké jsou zkušenosti ze zavedení školicího systému pro vzdělávání v oblasti aplikace nového terapeutického programu (GLM)?
- EO 2 – Jaké efekty mají různé kombinace intervence GLM a intervence Doprovázení na riziko násilného chování?
- EO 3 – Jaké efekty mají různé kombinace intervence GLM a intervence Doprovázení na míru kriminální recidivy?
- EO 4 - Jaké efekty mají různé kombinace intervence GLM a intervence Doprovázení na míru zaměstnanosti?
- EO 5 – Jak úspěšná je advokace dalšího šíření této intervence?

Způsob řešení evaluačních otázek

EO1

EO1, která směřuje k vyhodnocení fungování nově vytvořeného vzdělávání terapeutů GLM a jejich lektorů, pojmem jako lehkou procesní evaluaci opírající se hlavně o kvalitativní metody. Předpokládáme sběr dat pomocí zúčastněného pozorování, dotazníků (Morra Imas a Rist 2009, 317) směřovaných na účastníky vzdělávání bezprostředně po absolvování kurzu a také polostrukturované rozhovory (Morra Imas a Rist 2009, 330) případně fokusní skupinu

(Morra Imas a Rist 2009, 334) s účastníky a německými lektory. EO1 má odhalit případné nedostatky či úzká hrdla v rámci vzdělávání a přispět tak jeho zlepšení. V posledním roce běhu projektu obdobnými metodami zhodnotíme, jak funguje a jak je udržitelná praxe vzdělávání GLM i po ukončení aktivit financovaných v této oblasti z projektu.

Návrh šetření pro vyhodnocení úvodního školení je uveden v Příloze 2.

EO2

Přestože v rámci projektu použijeme částečně randomizaci k zařazení CS do skupin, skutečnost, že toto náhodně přiřazení se odehrává na úrovni velkých skupin členů CS a nikoliv na úrovni jednotlivců, nepokládáme tuto randomizaci za dostatečný nástroj eliminace výběrového zkreslení (selection bias). To může být způsobeno např. existencí určitého systému v zařazování odsouzených do jednotlivých oddílů, nebo osobností zaměstnanců věznice, kteří pracují s příslušnou skupinou odsouzených.

Evaluační design pro EO2 má proto charakter kvaziexperimentální kontrafaktuální výsledkové evaluace s identifikací kontrafaktuálu pomocí Propensity score matching (PSM) v kombinaci s Difference-in-difference (DD), jak je popsáno např. v (Khandker, Koolwal, a Samad 2010, 79).

Pro párování v rámci PSM použijeme charakteristiky odsouzených získané z datasetu SARPO, což by mělo eliminovat selection bias na úrovni pozorovatelných charakteristik CS na vstupu do projektu, které pokrývá SARPO. DD (a tedy skutečnost, že výsledkové proměnné budeme mít k dispozici na pre-post základě) nám umožní eliminovat rovněž případný selection bias na úrovni výchozího stavu dalších nepozorovatelných charakteristik CS.

Zbývající riziko selection bias, tedy že nepozorovatelné rozdíly mezi skupinami nejsou konstantní v čase, je částečně ošetřeno randomizací skupin (byť velmi nedokonalou).

Pro řešení této evaluační otázky použijeme sekundární data z administrativních zdrojů (SARPO) a primární data získaná od CS pomocí etablovaných kvalitních diagnostických psychologických nástrojů (HCR-20, PCL-R, MMPI-2), jejichž možnost použití zakoupíme a zajistíme proškolení kolegů, kteří pomocí těchto nástrojů budou data sbírat.

Použitá data v rámci pre-testu jsou následující:

SARPO (Souhrnná Analýza Rizik a Potřeb Odsouzených) je prediktivní nástroj na hodnocení rizik a kriminogenních potřeb odsouzených. Jeho úlohou je posuzovat pravděpodobnost opětovného selhání odsouzeného. Touto analýzou prochází prakticky každý odsouzený a jde tedy o rutinní administrativní data, která budou poskytnuta vězeňskou službou. Nástroj popisuje (Jiricka et al. 2014), publikace (Drahý, Hůrka, a Petras 2018) navíc umožňuje porovnat naši CS s českou vězeňskou populací jako celkem.

HCR-20 je nástroj k hodnocení a řízení rizika násilí. Je komerčně dostupný v české mutaci. Viz (Douglas et al. 2013). Tento test bude administrován ve věznici po vstupu do projektu. S ohledem na to, že R sekce nástroje je kontextuální v tom smyslu, že zohledňuje prostředí v jakém se hodnocený vyskytuje – může jít o institucionální pobyt (VTOS) nebo volný pohyb na svobodě, je zde kontext stanoven jako svoboda.

PCL-R neboli Hareho škála psychopatie (Patrick 2005) je metoda považovaná za „zlatý standard“ v oblasti hodnocení psychopatie. Jedná se o klinickou škálu pro hodnocení psychopatie, kde každá z dvaceti položek je ohodnocena dle specifických skórovacích kritérií na základě informací získaných ze semistrukturovaného rozhovoru s posuzovaným a z dalších zdrojů, například spisové dokumentace. Je to nástroj zaměřený na měření míry poruchy osobnosti, skóre z PCL-R (škála na měření psychopatie) je jednou z položek HCR-20, je tedy třeba použít tyto dva testy společně. PCL-R je komerčně dostupný v české mutaci.

MMPI-2 (Minnesota Multiphasic Personality Inventory 2) (Butcher 2011) je širokospektrý test sloužící ke zjišťování důležitých vlastností osobnosti a psychických poruch. Je komerčně dostupný v české mutaci.

V rámci post-testu 1 provedeme opětovný sběr dat pomocí nástrojů HCR-20, PCL-R a MMPI-2, a to v období před propuštěním z VTOS, tedy cca 1-6 měsíců po ukončení účasti v GLM.

EO3

Evaluační design EO3 je omezen dvěma faktory. Zaprvé, na základě předchozích zkušeností (Kváča 2018b, 45–46) nepokládáme za realistické pokoušet se o primární sběr dat u CS po propuštění z VTOS, a to pro velkou logistickou náročnost a velmi vysokou míru ztráty kontaktu, zvláště s kontrolní skupinou. Evaluaci proto v této otázce stavíme pouze na administrativních datech. Zadruhé, v případě administrativních dat jsme jako nestátní subjekt omezeni přístupem k administrativním datům, vycházíme tedy pouze z možnosti získat agregované údaje o výsledkové proměnné (kriminální recidivě poskytnuté vězeňskou službou) na úrovni jednotlivých skupin.

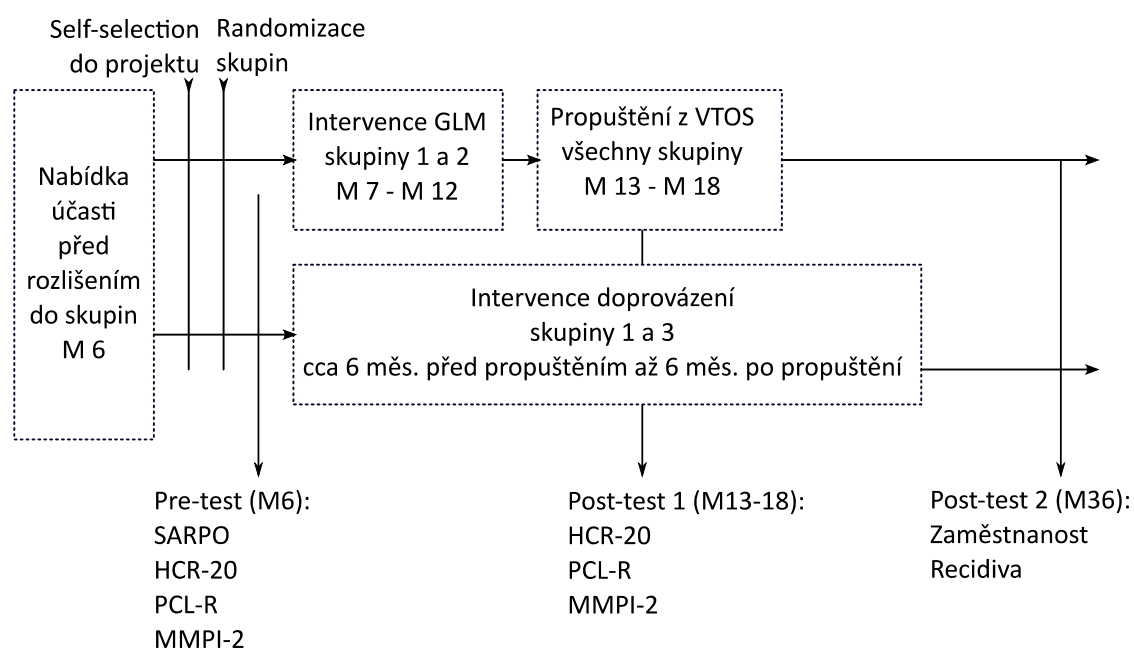
Data získaná v rámci EO2 zde můžeme využít k posouzení, nakolik se jednotlivé skupiny systematicky odlišují a musíme zde spoléhat na to, že si obě skupiny budou velmi blízké. Přesto evaluační design pro EO3 chápeme spíše jako kvaziexperimentální kontrafaktuální výsledkové evaluace s identifikací kontrafaktuálu Instrumentální proměnné, jak je popsáno např. v (Khandker, Koolwal, a Samad 2010, 87). To proto, že předpokládáme významnou selektivní úmrtnost (*selective attrition*) v rámci jednotlivých skupin, přičemž některé důvody přerušení kontaktu s členem CS se mohou odlišovat podle toho, jakou intervenci získává. Úvodní rozdělení do skupin tak chápeme spíše jen jako *randomized encouragement*. Rozdíly v míře recidivy u jednotlivých skupin bude tedy třeba chápat jen jako výsledek typu *Intention-to-treat* a pro odhad kontrafaktuálu bude třeba jej očistit dle parametrů úmrtnosti vzorku v jednotlivých skupinách.

V rámci realizace projektu vedeme diskuzi o (především právních) možnostech získat data o kriminální recidivě v podobě adresné, díky čemuž bychom mohli v této otázce využít robustnější design postavený rovněž na identifikaci kontrafaktuálu pomocí PSM, v tomto případě s ohledem na povahu výsledkové proměnné nikoliv v kombinaci s DD.

EO4

Evaluační přístup k EO4 je shodný jako výchozí design u EO3 s jediným rozdílem, že jako výsledková proměnná bude použita míra zaměstnanosti v jednotlivých skupinách, poskytnutá, též na agregované úrovni pro jednotlivé skupiny, ze strany MPSV. Zdrojem dat bude IS-ESF. Postup získání těchto dat byl již opakovaně úspěšně ověřen v rámci evaluace projektu RESTART II (Kváča 2018b; Kváča a Gottwaldová 2019).

Obrázek 1 - Schéma sběru dat pro EO2 až EO4

Časové údaje (v měsících) ve schématu platí pro první kohortu. .

EO5

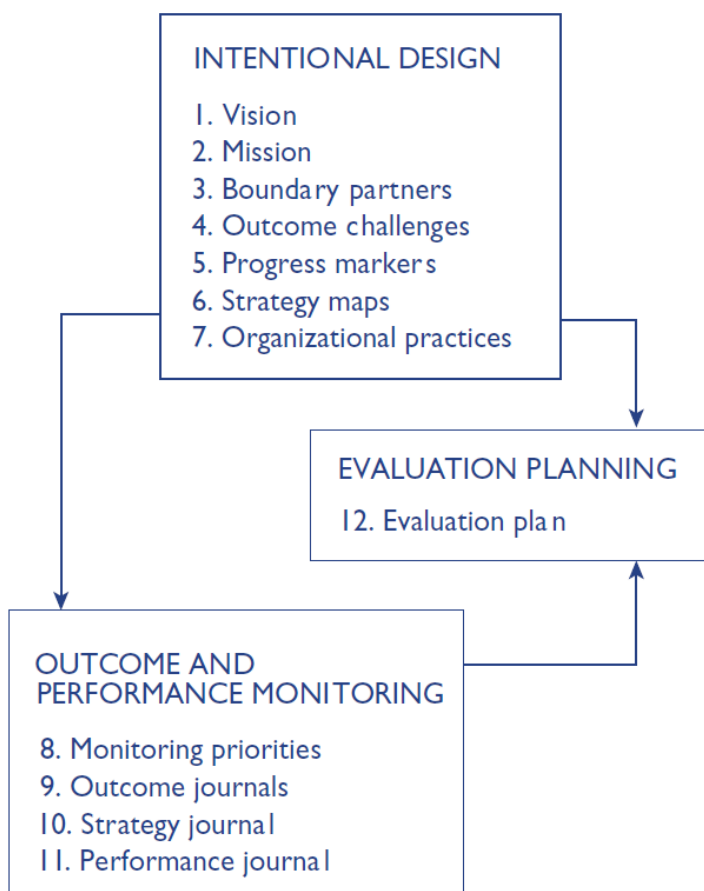
Aktivity směřující na klíčové stakeholdery za účelem šíření dobré praxe budou řízeny a evaluovány pomocí metody Outcome Mapping (Earl et al. 2001).²

Outcome Mapping, který vznikl původně v Kanadě pro účely rozvojových projektů, se právě zaměřuje na změny v chování, vztazích, činnostech či aktivitách jednotlivců, skupin či organizací, které jsou v přímém kontaktu s projektem, což svojí povahou dobře odpovídá charakteru advokačních aktivit našeho projektu.

Outcome Mapping má tři fáze, každou s několika kroky, které znázorňuje Obrázek 2.

² Evaluační přístup zde vychází z přístupu použitého v (Kváča 2018a, 9–10)

Obrázek 2 - Outcome Mapping - kroky

Převzato z (Wauters 2015, 180)

První fáze – projektový záměr (Intentional design) vede projektový tým k vyjasnění si, jaké velké změny chtějí podpořit a naplánovat vhodné strategie. Vize projektu je zde chápána jako ambiciózní a inspirativní a jako taková nezakládá žádnou akontabilitu (zodpovědnost) za své plnění. K tomu slouží mise projektu. Klíčovým konceptem jsou přímí partneři (boundary partners), tedy aktéři, se kterými je projekt v přímém styku a jejichž chování se snaží přímo či nepřímo změnit. Pro každého z přímých partnerů je formulována výsledková výzva (outcome challenge), která popisuje ideální chování příslušného přímého partnera ve vztahu k vizi projektu. Ukazatele pokroku pak ukazují míru, do jaké se toto chování skutečně daří vyvolat. Poté, co jsou takto ujasněny změny, kterých chce projekt dosáhnout, je pro každého přímého partnera vytvořena strategická mapa, které jsou následně přizpůsobeny organizační praxi projektu. Outcome mapping se zde odlišuje od statických přístupů jako je teorie změny projektu v tom, že si neklade (nerealistické) ambice naplánovat cestu vedoucí až ke konečnému cíli, ale soustředí se na dynamické ovlivňování aktérů požadovaným směrem.

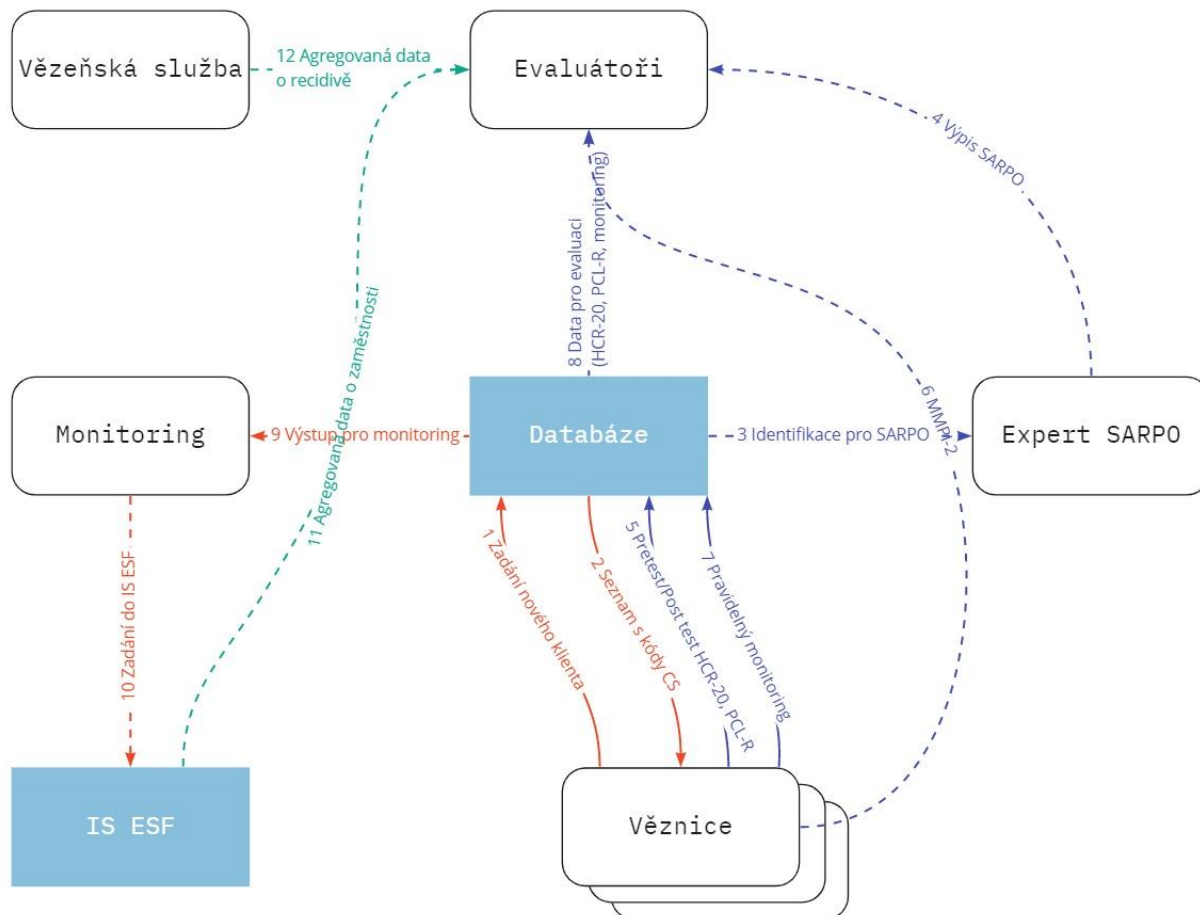
Druhá fáze se proto soustředí na sledování toho, jak přímí partneři reagují na aktivity projektu. Outcome mapping má vytvořené nástroje monitoringu (outcome, strategy a performance journals), které pomáhají realizačnímu týmu reflektovat vývoj, posilovat fungující a měnit nefungující praxi ovlivňování přímých aktérů.

V rámci třetí fáze jsou souběžně a v souladu s monitoringem aktivity projektu evaluovány, a to způsobem, který si volí realizační tým participativním způsobem (Wauters 2015, 180–82).

Evaluační toky dat v rámci projektu

V rámci projektu plánujeme toky dat využitelné pro evaluační účely tak, jak je uvedeno na následujícím obrázku.

Obrázek 3 - Toky dat v rámci projektu

Pracujeme na vytvoření databáze na platformě Salesforce, která bude zajišťovat především interakci s věznicemi. Na obrázku jsou červeně naznačeny toky osobních dat, modře toky pseudonymních dat a zeleně toky dat agregací anonymizovaných.

Evaluační výstupy

V rámci evaluace předpokládáme vznik evaluačních výstupů, které shrnuje následující tabulka.

Tabulka 2 - Přehled evaluačních výstupů

Výstup	Předpokládaný obsah	Předpokládaný vznik
Evaluační plán (EP) – tento dokument	Aktualizace a zpřesnění evaluačního přístupu.	Listopad 2019
Průběžná evaluační zpráva 1 (PEZ1)	Shrnutí výsledků pre-testu pro 1. kohortu CS, průběžné výsledky EO 1.	Duben 2020
Průběžná evaluační zpráva 2 (PEZ2)	Shrnutí výsledků pre-testu pro 2. kohortu CS, shrnutí výsledků post-testu 1, pro 1. kohortu CS, průběžné výsledky EO 1.	Říjen 2020
Průběžná evaluační zpráva 3 (PEZ3)	Shrnutí výsledků pre-testu pro 3. kohortu CS, shrnutí výsledků post-testu 1, pro 2. kohortu CS, průběžné výsledky EO 1.	Duben 2021
Průběžná evaluační zpráva 4 (PEZ4)	Shrnutí výsledků post-testu 1, pro 3. kohortu CS, Výsledky pre-testu, post-testu 1 pro všechny kohorty, odpověď na EO2, průběžné výsledky EO 1.	Říjen 2021
Závěrečná evaluační zpráva (ZEZ)	Agregované výsledky post-testu 2 za všechny kohorty, odpovědi na všechny EO, doporučení, shrnutí. Vyhodnocení advokačních aktivit.	Září 2022
Dle situace vystoupení na odborných konferencích, případně publikované články o evaluaci.	Průběžně dle situace	

Aktuální stav řešení evaluace

V této kapitole, která má charakter jakési mini-průběžné evaluační zprávy, stručně shrneme aktuální stav řešení evaluace projektu, včetně ex-ante doporučení. Určité kroky se udály v rámci EO 1, 2 a 5, zatímco u EO 3 a 4 se zatím nic neděje.

EO 1 – Vzdělávání GLM

V druhé polovině listopadu 2019 probíhá sedmidenní školení GLM pod vedením tří německých lektorů. Pro vyhodnocení bude použit dotazník pro české účastníky a polostrukturované rozhovory pro německé lektory.

Ze zúčastněného pozorování prvních dní lze usoudit, že se podařilo i přes využití tlumočení dobře navázat komunikaci mezi lektory a účastníky, většině účastníků přijde školení podnětné a obohacující a aktivně se zapojují do jednotlivých praktických aktivit, existují však u některých účastníků i známky postoje „tohle pro mě tedy není“.

V rámci diskuzí o osvojování metody GLM vyplynulo důležité uvědomění o potřebě kontinuální podpory nových terapeutů zejména při prvním běhu intervence, se kterým projekt předem příliš nepočítal. Proto jsme formulovaly ex-ante doporučení uvedené níže v textu, které bylo verifikováno jak s německými lektory, tak s vrchním psychologem české vězeňské služby.

EO 2 – Riziko násilného chování

V rámci tohoto sběru dat se připravuje školení v práci s nástroji HCR-20 a PCL-R, které slouží jako základní instrumenty pro sběr dat ohledně rizika násilného chování.

EO 5 – Advokace

V rámci řešení této EO zatím proběhly dva krátké workshopy fáze „Intentional design“, byly stanoveny pracovní verze vize, mise a vybrání boundary partners. Další rozpracování proběhne v širším týmu Volonté.

Ex-ante doporučení

V rámci dosavadní evaluační práce bylo formulováno následující doporučení:

Hledejte způsoby, jak zajistit průběžnou podporu terapeutů GLM, především na začátku praktického výkonu nové metody.

Určeno pro: Volonté, Vězeňská služba

Vysvětlení

V rámci projektu jsme shledali určitou nedomyšlenost intervenční logiky, která obsahovala implicitní předpoklad, že absolventi kurzu budou spolehlivě schopni realizovat GLM model samostatně po absolvování školení.

Při diskuzích na úvodní konferenci i následně s německými lektory a uvědomění si analogických případů spatřujeme riziko, že bez dodatečné podpory hrozí, že budoucí terapeuti si případné nejasnosti v aplikaci GLM nějak po svém vyřeší, čímž bude ohrožena věrnost (fidelity) realizace GLM, což zpochybní výsledky evaluace, neboť nebude jisté, nakolik se zkoumaná intervence skutečně bude blížit modelu GLM.

V ideálním případě by němečtí lektoři vykonávali pravidelnou supervizi, na což však nejsou časové ani finanční capacity.

Alternativně lze uvažovat o kombinaci následujících podpůrných prvků:

- Supervize zajištěná zkušenými supervizory, byť bez znalosti GLM, která umožní dobrou facilitaci týmové reflexe.

- Intervize – v podobě organizace pracovní skupiny (fungující jak on-line, tak na osobních setkáních), v rámci které by si jednotlivé terapeutické skupiny sdílely zkušenosti a společně vyjasňovaly problematická místa. Moderování této intervizní komunity by mohlo být předstupněm pro profilaci na budoucího českého lektora GLM. Tuto intervizi je třeba podpořit jak neformálně a využít pocíťované potřeby profesionálního sdílení, tak formálně z roviny vězeňské služby, aby role těchto moderátorů bylo označena za důležitou.

Použitá literatura

- Butcher, James N. 2011. *A beginner's guide to the MMPI-2, 3rd ed.* A beginner's guide to the MMPI-2, 3rd ed. Washington, DC, US: American Psychological Association.
- Douglas, Kevin S, Stephen David Hart, Christopher D Webster, Henrik Belfrage, Simon Fraser University, a Law Mental Health and Policy Institute. 2013. *HCR-20v3: Assessing Risk for Violence : User Guide.*
- Drahý, František, Jindřich Hůrka, a Michal Petras. 2018. *SARPO: charakteristiky odsouzených v českých věznicích : deskriptivní studie.*
- Earl, Sarah, F. Carden, Michael Quinn Patton, a Terry Smutylo. 2001. *Outcome Mapping: Building Learning and Reflection into Development Programs.* Ottawa: International Development Research Centre.
- Jiricka, Vaclav, Zuzana Podana, Michal Petras, a Jindřich Hurka. 2014. „Prediction of Offending: SARPO—The Czech Tool for Assessment of Offenders' Criminogenic Risk and Needs". *Journal of Criminology* 2014: 1–8. <https://doi.org/10.1155/2014/592341>.
- Khandker, Shahidur R., Gayatri B. Koolwal, a Hussain A. Samad. 2010. *Handbook on Impact Evaluation: Quantitative Methods and Practices.* Washington, D.C: World Bank.
- Kváča, Vladimír. 2018a. „Evaluační plán projektu Společně na svobodu". Praha: Rubikon CENTRUM.
- . 2018b. „Závěrečná evaluační zpráva projektu RESTART II". Praha: Polytechna Consulting, a. s.
- Kváča, Vladimír, a Adela Gottwaldová. 2019. „Závěrečná evaluační zpráva projektu Změna je možná – chci změnu". A-GIGA s. r. o.
- Morra Imas, Linda G., a Ray C. Rist. 2009. „The Road to Results : Designing and Conducting Effective Development Evaluations". 52678. The World Bank. <http://documents.worldbank.org/curated/en/400101468169742262/The-road-to-results-designing-and-conducting-effective-development-evaluations>.
- Patrick, Christopher J. 2005. *Handbook of Psychopathy, First Edition.* Guilford Press.
- Wauters, Benedict. 2015. *Sourcebook on Results Based Management for the European Structural Funds.* Mortsel: Community of Practice on Results Based Management.

Příloha 1 – Rozdělení věznic na intervenční a kontrolní část

Jiřice

??? Bude vylosováno	??? Bude vylosováno
Oddělení s vysokým stupněm zabezpečení <ul style="list-style-type: none"> • Budova 100/2. a 3. patro strana 028 	Oddělení s vysokým stupněm zabezpečení <ul style="list-style-type: none"> • Budova 100/2. a 3. patro strana 027 – 2 polovina
Oddělení se středním stupněm zabezpečení <ul style="list-style-type: none"> • Budova 068/3. patro 	Oddělení se středním stupněm zabezpečení <ul style="list-style-type: none"> • Budova 068/4. patro – 2. polovina
Komentáře evaluátora: Pokud přistoupíme k doplňování dle potřeby o odsouzené z budovy 062 + budova 068/2. patro, bylo by vhodné usilovat o to, aby se v těchto dodatečných částech budov nemísily IS a KS, tj. např. jednu část použít pro doplnění IS a druhou pro KS, případně obě části do jedné budovy.	

Kuřim

Intervenční část	Kontrolní část
2 – bezdrogová zóna, střední stupeň zabezpečení v ostraze (O/S), budova A 3 – prvovězňní a výstupní oddíl, O/S, budova A 5 – prvovězňní, vysoký stupeň v ostraze (O/V), budova A, 6 – recidivující, O/V, budova A, 11 – výstupní oddíl O/V, budova B 13 – mladí dospělí od 18ti let, O/V, nová budova	1 – nástupní oddíl O/S, budova A 4 – recidivující, O/S, budova A 7 – školské vzdělávací středisko, O/V, budova B 8 – recidivující, O/V, budova B 10 – nástupní oddíl O/V, budova B
Komentáře evaluátora: Návrh by měl být funkční, je potřeba ověřit že i v části kontrolní naleznete dost osob s příslušným časováním výstupu - ten totiž musí spadat do stejného období jako u intervenční skupiny. Pokud by tomu tak nebylo, bylo by patrně potřeba část 3 nebo část 11 přesunout do kontrolní skupiny.	

Kynšperk

Intervenční část	Kontrolní část
Ubytovna C	Ubytovna A
Komentáře evaluátora: Pokud bereme Ubytovnu B jako záložní, bylo by vhodné z ní rekrutovat především kontrolní skupinu (za předpokladu, že nebudeme trpět nouzí v intervenční skupině). Intervenční část může obsahovat „těžší případy“, ověříme to v rámci pre-testu a případně se to vykompenzuje v jiných věznicích.	

Pardubice

???	Bude vylosováno	???	Bude vylosováno
	oddíl D2 = OST-S oddíl D3 = OST-V oddíl D4 = OST-V		oddíl F = OST-S oddíl B1 = OST-V oddíl B2 = OST-V oddíl E2 = OST-V
Komentáře evaluátora: Velmi dobré rozdělení			

Stráž pod Ralskem

???	Bude vylosováno	???	Bude vylosováno
	Ubytovny 1+2		Ubytovny 3+4 a oddíl L/S
Komentáře evaluátora: Velmi dobré rozdělení.			

Vinařice

Intervenční část	Kontrolní část
Jih (O11Z, M, O, C, KJ)	Sever (L, E6, E7, KS)
Komentáře evaluátora: Přijatelné rozdělení, provozní důvody jsou závažné.	

Příloha 2 – Šetření úvodního školení

Cíle:

1. Chceme získat zpětnou vazbu od lektorů, zjistit, kde si nejsou jistí, že předali, co vědí, kde si nejsou jistí reakcemi účastníků. Výstupem je odhadnout v čem mohou mít čeští kolegové největší obtíže (a co bychom s nimi ještě mohli dělat).
2. Chceme získat zpětnou vazbu od účastníků – zjistit, co slyšeli, kde si myslí, že rozumí, co považují za jednoduché, kde si nejsou jistí, že rozumí, co jim přijde obtížné a čeho se bojí směrem do praxe (a jak bychom je mohli ještě podpořit).
3. Obecně – nechceme se ptát na obecné otázky typu „jak se vám to líbilo a jak vám chutnal oběd“, které nemají jasnou vazbu na něco, co se může dít v budoucnu.

Polostrukturované rozhovory

Poslední nebo předposlední den školení večer položíme lektorům následující otázky (anglicky u Stevena, který je původem Australan, a německy u Josease a Ivana):

1. What are your feelings now at the end of the training?
2. Are you satisfied with the level of communication during the training? How serious were the barriers of interpreting?
3. Which part of the training was most demanding (for you, for participants). Why?
4. Are there any surprises in the way the participants react? (Positive? Negative?)
5. Where do you see the strengths of the participants? What are the things they are good in? What will be their strengths in GLM?
6. Training is inevitably to a large extent theoretical. What are the most challenging issues in practice? For what you cannot be prepared by training?
7. Practice always brings mistakes. Could you guess (on the basis of your previous experience and this training), what are the three areas that could be the most problematic for our participants? (Not necessarily just three).
8. What kind of support the participants need right now and during the first months of the practice?
9. Is there anything else that can improve the implementation of GLM into the Czech practice?
10. Thanks for all 😊.

Dotazník

Poslední den školení po obědě dostanou účastníci školení následující dotazník, vyhrazená doba na vyplnění je 30 minut.

Zpětná vazba ze školení GLM 20. – 28. 11. 2019

Prosím, pokuste se odpovědět na následující otázky. Většina jich je otevřených, ale z těch se dozvíme nejvíce, pokud se budete ochotni s námi podělit o své myšlenky.

1. Jak se nyní, na konci školení cítíte? (Zaškrtněte pocity, které máte, případně doplňte další)

cítím naději	cítím obavy	Inspirován/a	nadšeně	naštvaně
nerozhodně	netrpělivě	odhodlaně	osaměle	otráveně
otupěle	pln/a energie	pobaveně	sebejistě	skepticky
spokojeně	unaveně	ve střehu	zmaten/a	zvědavě
Jiné:				

2. Myslíte, že se v rámci školení podařilo navázat potřebnou úroveň komunikace? Nebylo tlumočení příliš velkou překážkou? Označte výrok, který nejlépe odpovídá Vašemu názoru:

☐ Komunikaci s lektory byla velmi složitá, nedorozumění velmi častá.	☐ Komunikace s lektory drhla, ale nakonec jsme se vždy pochopili.	☐ Komunikace s lektory byla náročnější, ale nedocházelo k nedorozuměním.	☐ Komunikace s lektory byla zcela bezproblémová
Komentář ke komunikaci:			

3. Do jaké míry se osobně ztotožňujete s obsahem GLM?

☐ GLM není vůbec můj šálek kávy, nedokážu si představit, že bych jej užíval/a.	☐ GLM mi příliš nesedí. Některé části jsou využitelné, ale mnohé jiné mi vadí.	☐ Některé části mi přijdou trochu divné, ale jako celek se mi GLM líbí.	☐ Z GLM jsem nadšen/a, je to přesně pro mě.
Komentář:			

4. Jaké očekáváte účinky na české účastníky GLM terapie (odsouzené ve vašich věznicích)?

☐ Žádný efekt to mít nebude.	☐ S většinou to nic neudělá, ale budou pozitivní výjimky.	☐ Není to pro každého ale účinky budou převážně pozitivní.	☐ Velmi pozitivní a to téměř pro všechny.
Prostor pro komentář:			

5. Jaké části školení pro Vás byly velmi náročné? Proč?

6. Jaké části školení pro Vás byly spíše snadné? Proč?

7. Co jsou věci, u kterých si nejste jisti, že jim dobře rozumíte? Proč tomu tak je?

8. Na co se v rámci terapie GLM těšíte? Jaké jsou z hlediska GLM Vaše silné stránky?

9. Čeho se v rámci terapie GLM obáváte? Jaké jsou z hlediska GLM Vaše slabiny?

10. Co, v rámci praxe ve Vaší věznici, vnímáte jako možné překážky pro dobrou práci s GLM?

11. Co by Vám nyní pomohlo, abyste co nejlépe mohli začít pracovat s GLM?

12. Máte nějaké návrhy k úpravě materiálů české verze GLM?

13. Dokážete si představit, že byste GLM sami školili?

☐ Rozhodně ne, netroufám si kohokoliv v čemkoliv školit.	☐ Ne, nedokážu si představit, že bych to mohl/a skloubit s tím, co dělám.	☐ Možná časem, pokud získám dostatečné praktické zkušenosti.	☐ Ano, myslím, že bych to zvládl/a.
Prostor pro komentář:			

Mockrát děkujeme za Váš čas a sdílení, pokusíme se na základě těchto informací pozitivně ovlivnit další kroky v projektu.

